

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

**на тему: «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства
(на прикладі ТОВ «Метал Холдінг Трейд»)»**

Виконавець:
студент ЦЗФН
Ромадан Катерини Костянтинівни _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Сілічева Наталія Євгеніївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

ВСТУП

Актуальність теми. Одна з найважливіших задач розвитку підприємства і країни в цілому, нерозривно пов'язана з ефективністю виробництва, забезпечення випуску необхідної кількості сучасних виробів та покращення якості, досягнення конкурентоспроможності продукції на світовому ринку.

Загострення конкурентної боротьби (за збут своєї продукції, за місце на ринку) поміж фірмами-виробниками змушує шукати їх нові засоби впливу на рішення покупців. Одним з таких шляхів є створення товарів покращеного рівня якості.

Передовий закордонний досвід свідчить, що якість, безперечно, є найбільш вагомою складовою конкурентоспроможності, але разом з тим, можливості реалізації продукції, крім якості, визначаються значним числом параметрів і умов, більшість з яких розповсюджується не тільки на товар, але і на підприємство, фірму і навіть країну.

У теоретичній частині даної роботи зроблена спроба узагальнити параметри та умови, які впливають на конкурентоспроможність персоналу, підприємства, продукції.

Мета і задачі дослідження. Метою дипломної роботи є оцінка можливостей використання існуючих методів для підвищення конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Метал Холдінг Трейд» на ринку металопрокату в Одеській області.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі вирішувались **наступні завдання:**

- Проаналізувати сутність термінів “конкуренція” та “конкурентоспроможність підприємства”;
- Дослідити методи оцінки конкурентоспроможності підприємства ;

- Проаналізувати поточний стан діяльності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»;
- Здійснити дослідження ринку металопрокату Одеської області, виявити основних виробників на ринку, оцінити вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на конкурентоспроможність підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»;
- Проаналізувати фінансовий стан підприємства та конкурентоспроможність послуг підприємства з оцінкою ринку збуту і конкурентів;
- Оцінити рівень якості продукції та обслуговування ТОВ «Метал Холдінг Трейд» відносно його основних конкурентів;
- Визначити вплив зовнішнього середовища на конкурентоспроможність підприємства за допомогою основних інструментів дослідження конкурентоспроможності;
- Дослідити і визначити основні конкурентні стратегії, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»;
- Зробити розрахунок доцільності запровадження обраних для розгляду заходів, який буде свідчити про можливість отримання підприємством додаткового прибутку.

В роботі використані матеріали, а також технічні, економічні, фінансові, організаційні матеріали і документи підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» за 2015-2017 р.р.

Об'єктом цього дослідження є конкуренція на ринку металопроката на прикладі діяльності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», яке, як і інші підприємства країни в сучасних умовах, повинне вміти представити конкурентоспроможну продукцію та відповідні послуги і бути готовим до ефективної роботи в режимі ринкових відносин.

Предметом дослідження є заходи з підвищення конкурентоспроможності підприємства, як цілісного господарюючого елемента, вплив економічних факторів як на мікро- так і на макро- рівнях на конкурентоспроможність підприємства.

В дипломній роботі були використані наступні *методи дослідження*:

- статистичні спостереження, групування та статистичний аналіз хронологічних рядів параметрів. Мета дослідження – виділення основних груп конкурентів та рівня концентрації обсягів послуг в окремих виробників на ринку газозварювальних послуг Одеської області;
- Метод розрахунку одиничних і групових показників для визначення конкурентоспроможності підприємства порівняно із конкурентами на ринку. Мета дослідження – виділення переваг порівняно з продуктами і послугами конкурентів;
- SWOT – аналіз , PEST-аналіз, та аналіз «5 чинників» за М. Портером для комплексного вивчення, по-перше, зовнішнього середовища, елементи якого носять в собі як загрози, так і можливості для розвитку підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», а по-друге, внутрішнього середовища підприємства, вказуючи на його власні сильні і слабкі сторони. Мета дослідження – виявити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на конкурентоспроможність ТОВ «Метал Холдінг Трейд».

Методи дослідження. У дипломній роботі були застосовані такі методи дослідження: індукції та дедукції, аналізу та синтезу, метод аналізу ринку, методи статистичної обробки даних, метод коефіцієнтів та аналізу фінансового стану підприємства та інші. Для обробки інформації використовувались програми Microsoft Word та Project Expert (для обґрунтування доцільності реалізації запропонованих проектних заходів щодо розвитку підприємства).

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вітчизняних вчених, нормативно-законодавчі акти України, офіційні статистичні матеріали, звіти та аналітичні матеріали підприємства та ін..

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами досліджень автором опублікована стаття Ромадан К.К. «Підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку металопрокату в Україні». Вісник соціально-економічних досліджень Одеського державного економічного університету./ Ред. Зверяков М.І. та ін. Вип. . – Одеса – 2018. – С.112-115.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи визначення конкурентоспроможності підприємства»* Проведений аналіз поняття «конкуренція». Розкрито сутність поняття «конкурентоспроможності підприємства». Конкурентоспроможність підприємства залежать від певної групи чинників, частина з яких підконтрольна підприємству, а частина має об'єктивний характер.

Існують різні чинники конкурентоспроможності, стан яких у тій чи іншій мірі впливає на рівень конкурентоспроможності даного суб'єкта господарювання. Завдання фірми – працювати над позитивним впливом цих чинників на конкурентоспроможність. Розглянуті методи оцінки конкурентоспроможності дають змогу порівняти та пояснити використання різних підходів до визначення стану конкурентоспроможності підприємства.

У другому розділі *«Дослідження рівня конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд»* було досліджено основні тенденції на ринку металопрокату Одеської області. Визначено основних конкурентів підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Визначено ринкові частки для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» та основних конкурентів підприємства за 2015-2017 роки.

Аналіз основних господарсько-фінансових показників довів, що у цілому підприємство працювало досить стабільно, хоч і з не великими змінами в показниках. Протягом усього періоду набирало сили в оборотах і результатах. Маючи даний аналіз можна скорегувати подальшу роботу підприємства і тим самим продовжити таку ж тенденцію до розвитку, таким чином, не поступаючись своїм місцем на ринку конкурентам, а, крім того, закріпити вже завойоване місце на ринку, що є найважливішою метою кожного підприємства.

За допомогою методу балів був визначений рейтинг та рівень конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» відносно послуг його основних конкурентів АТ Українська гірно-металургічна компанія, ТОВ

«Ферро Мінералз Україна», ТОВ «Крафт», ТОВ «Сталекс». Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» є підприємством що розвивається, а отже асортимент його продукції і рівень послуг його зростає.

У третьому розділі **«Основні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Метал Холдінг Трейд» на ринку металопрокату України»** проаналізовано основні конкурентні стратегії, що можуть бути використано безпосередньо дослідженням підприємством. Виділені основні елементи стратегій, що є важливим у формуванні конкурентної стратегії підприємства. У якості основних можливих шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства розглянуто створення нової послуги – нарізання й виготовлення заготовок з труб, круглого та профільного металопрокату на стрічковій пилі Pilous-TMG, що важливо для виготовлення виробів з високим ступенем точності суміжних деталей та є перспективним напрямком, адже це супутні послуги, які користуються підвищеним попитом у клієнтів. Економічне обґрунтування доцільності запровадження обраних для розгляду заходів свідчить про можливість отримання підприємством додаткового прибутку у розмірі 394 946,00 грн.. Всі основні показники свідчать про швидку окупність проекту – 9 міс., індекс прибутковості - 3,62 – достатній для прибутку від нових послуг, внутрішня норма рентабельності – 363,80% – досить значний показник, щоб говорити про якісний розвиток підприємства.

Таким чином, даний вид підприємництва надзвичайно рентабельний, але має економічних ризик. За розрахунками, найбільш чутливим фактором є націнка на товар, обсяг збуту, і зарплата персоналу, прями витрати.

За методом Монте -Карло, є невеликий ризик для таких факторів як внутрішня норма рентабельності та чистий приведений дохід.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного у дипломній роботі дослідження дозволяють зробити такі висновки.

1. В дипломній роботі розглянуто сутність термінів “конкуренція” та “конкурентоспроможність підприємства”. Представлені основні види конкуренції, фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства. Описані основні конкурентні стратегії розвитку підприємства. Наведено основні методи розрахунку конкурентоспроможності підприємства та продукції.
2. На нашу думку, конкурентоспроможність підприємства - можна розглядати як вміння виготовляти і реалізувати швидко та дешево якісну продукцію в достатній кількості. Існує цілий ряд методик оцінки конкурентоспроможності з урахуванням як цінових, так і нецінових факторів. Особливу роль при аналізі конкурентоспроможності експортної продукції відіграє фактор часу. Приймається до уваги так звана теорія "життєвого циклу" товару. Це є дуже важливим для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», тому що основною діяльністю підприємства є оптова торгівля металами та металевими рудами та механічне оброблення металевих виробів на ринку металопрокату Одеської області.
3. Підприємство використовує найсучасніше обладнання, що робить процес заправки газом безпечним, точним та швидким. Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» - одне із провідних у сфері оптової та роздрібної торгівлі металами та металевими рудами та механічного оброблення металевих виробів на ринку металопрокату Одеської області. Підприємство виконує наступний ряд робіт: оброблення металевих виробів; виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій. Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» виконує всі роботи, згідно з проектом, чітко дотримуючись графіку проведення робіт. Тому, звертаючись до підприємства

ТОВ «Метал Холдінг Трейд», замовник може бути впевнений, що досвід роботи та кваліфікація персоналу дозволяє виконати ту роботу, яку він довіряє підприємству, з високою якістю і точно в строк.

4. Проаналізовано ринок металопрокату Одеської області. Наведені основні підприємства галузі - конкуренти підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Визначено основні сильні та слабкі сторони для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» та основних конкурентів підприємства за 2015-2017 роки.
5. Аналіз основних господарсько-фінансових показників довів, що у цілому підприємство працювало досить стабільно, хоч і з не великими змінами в показниках. Протягом усього періоду набирало сили в оборотах і результатах. Чистий прибуток дозволив зробити наступні висновки стосовно змін в 2015 році порівняно з 2017 роком. Відбулося суттєве зростання чистого прибутку з 1 839,00 тис. грн. у 2015 році до 2650,00 тис. грн. Тобто, зростання у 2017 році чистого прибутку від реалізації продукції, послуг, обумовило значне збільшення чистої рентабельності реалізованих послуг. За допомогою методу балів був визначений рейтинг та рівень конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд» відносно послуг його основних конкурентів АТ Українська гірно-металургічна компанія, ТОВ «Ферро Мінералз Україна», ТОВ «Крафт», ТОВ «Сталекс».. Підприємство ТОВ «Метал Холдінг Трейд» є підприємством що розвивається, а отже і рівень послуг його зростає.
6. Досліджено основні конкурентні стратегії. Застосовано SWOT-аналіз для визначення сильних та слабких сторін підприємства, означено загрози та можливості. До сильних сторін підприємства належать: стабільні зв'язки з основними споживачами; налагоджена система постачання сировини та комплектуючих; перспективність та динамічність політики, що її проводить керівництво підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». До загроз можна віднести: появу сильних зовнішніх конкурентів; погіршення зовнішньої кон'юнктури ринку; внутрішньоекономічні ускладнення в Україні; SWOT-аналіз надав можливість формулювання більш чітких рекомендацій щодо

формування подальшої стратегії підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Зроблено також PEST-аналіз, та аналіз «5 чинників» за М. Портером для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Дані дослідження допомогли дійти висновків щодо можливостей, загроз, сильних та слабких сторін підприємства, визначити вплив зовнішнього оточення на конкурентоспроможність підприємства. Досліджено вплив постачальників, покупців на формування конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд».

7. Проаналізовано основні конкурентні стратегії, що можуть бути використано безпосередньо дослідженим підприємством. Виділена основна стратегія, що є важливою у формуванні конкурентної стратегії підприємства. Це стратегія інтенсивного росту для підвищення конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд».
8. Наведена доцільність такої стратегії як стратегія “інтенсивного зростання” для підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд». Тобто, запропоновано - підвищення ринкової частки на ринку металопрокату; при наявності такої можливості – глибоке проникнення. Головною пропозицією є підвищення ринкової частки за рахунок розширення бізнесу – введення нової послуги - нарізання й виготовлення заготовок з труб, круглого та профільного металопрокату на стрічковій пилі Pilous-TMG, що важливо для виготовлення виробів з високим ступенем точності суміжних деталей є перспективним напрямком, адже це супутні послуги, які користуються підвищеним попитом у клієнтів.
9. Чистий прибуток від впровадження нової послуги становитиме 394 946,00 грн. Комплексне застосування даних конкурентних стратегій надасть можливість підприємству ТОВ «Метал Холдінг Трейд» і далі вдало конкурувати на ринку послуг Одеської області.

АНОТАЦІЯ

Ромадан К. К., «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Метал Холдінг Трейд»)»,
дипломна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка, планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Дипломна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - конкуренція на ринку металопрокату на прикладі діяльності підприємства ТОВ «Метал Холдінг Трейд», яке, як і інші підприємства країни в сучасних умовах, повинне вміти представити конкурентоспроможну продукцію та відповідні послуги і бути готовим до ефективної роботи в режимі ринкових відносин.

Досліджено особливості внутрішнього стану підприємства в розрізі показників оцінки його фінансового стану та рівня рентабельності; проведено діагностику зовнішнього середовища та його функціонування.

Запропоновано пріоритетний напрямок розширення діяльності на підприємстві шляхом створення нового цеху, реалізація якого спрямована на збільшення прибутку та підвищення конкурентних позицій підприємства. Проведено економічне обґрунтування розширення підприємства. Спрогнозовано прибуток від реалізації послуг. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, розширення сфери діяльності підприємства, фінансовий стан підприємства, ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість, економічна ефективність.

ANNOTATION

Romadani K.K., «The ways of rising up the competitiveness of the company (on the example of «Metal Holding Trade Ltd»)»,
thesis for Master degree in specialty «Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges» under the program «Economy, Planning and Business Management»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. The object of the research is competition on the market of metal rolling on the example of activity of the enterprise of «Metal Holding Trade» enterprise, which, like other enterprises of the country in modern conditions, should be able to present competitive products and services and be ready for effective work in the market relations.

The features of the internal situation of the company in terms of indicators to measure its financial condition and profitability were explored; the diagnostic of company environment and its functioning was made. Priority area proposed expansion of the company by creating a new department, the implementation of which aims to increase the income and improve the competitive position of the company.

An economic assessment of the proposed expansion of the company was made. The economic efficiency of the project was reviewed. The possible risks were analyzed and measures to minimize them were proposed.

Keywords: competition, competitiveness, scope of business expansion, financial condition, liquidity, profitability, financial sustainability, economic efficiency.